

20871– Institucions Comunitàries

Professora: Esther Zapater

6 crèdits

Optativa Segon Cicle

Curs 1999/2000

2n quadrimestre

I. LES INSTITUCIONS COMUNITÀRIES

TEMA 1. ELS ORÍGENS DEL PROCÉS D'INTEGRACIÓ EUROPEA

Antecedents i iniciatives anteriors a la II Guerra Mundial. El marc de la postguerra: les diferents opcions i teories en presència (cooperació *versus* integració). La materialització de la lògica de la cooperació: OCDE, el Consell d'Europa, la UEO i l'OTAN. La materialització de la lògica de la integració: el Pla Schuman i la CECA i els projectes de Tractats de la Comunitat Europea de Defensa i de la Comunitat Política Europea. Els Tractats constitutius de la CEE i la CEEA.

TEMA 2. LES REFORMES DELS TRACTATS CONSTITUTIUS

Reformes d'abast sectorial. Reformes d'abast global: juxtaposició de la lògica de la cooperació i de la integració. L'ampliació del nombre de membres.

TEMA 3. LA NATURALESA DE LA UNIÓ EUROPEA

L'origen convencional de les Comunitats Europees. El caràcter *sui generis* de les Comunitats Europees. La naturalesa jurídica de la Unió Europea.

TEMA 4. OBJECTIUS DE LA UNIÓ EUROPEA

Integració econòmica: mercat interior i la Unió Econòmica i Monetària. Ciutadania de la Unió. Mecanismes de cooperació: la política exterior i de seguretat comuna (PESC) i la cooperació en l'àmbit de la justícia i dels assumptes d'interior (CAJI).

TEMA 5. COMPETÈNCIES DE LA COMUNITAT EUROPEA

El fonament de les competències comunitàries: el principi d'atribució. Competències segons el mode d'atribució: explícites, implícites i subsidiàries. Competències segons l'articulació amb les competències estatals: exclusives i concurrents. Els principis que regeixen l'exercici de competències: subsidiarietat i proporcionalitat. La projecció exterior de les competències comunitàries.

TEMA 6. INTRODUCCIÓ A LES INSTITUCIONS COMUNITÀRIES

Estructura institucional: el paper de les institucions a les diferents Comunitats. L'establiment d'un marc institucional únic en el TUE. La seu, el personal, el règim lingüístic.

TEMA 7. ELS CONSELLS

El Consell de la Unió Europea: composició, organització interna i funcionament, competències. El Consell Europeu: composició i funcions. Diferències entre el Consell Europeu i el Consell de la Unió Europea.

TEMA 8. LA COMISSIÓ

Composició. Organització interna i principis rectors del seu funcionament. Competències: a) iniciativa, b) control, c) execució: especial referència a la Comitologia.

TEMA 9. EL PARLAMENT EUROPEU

Composició. Organització interna i funcionament. Competències: a) control polític, b) pressupostàries, c) normatives.

TEMA 10. EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA I EL TRIBUNAL DE COMPTES

El Tribunal de Justícia: composició i organització interna. Competències. El Tribunal de Primera Instància: organització i competències. Relacions entre el Tribunal de Justícia i el Tribunal de Primera Instància. El Tribunal de Comptes.

TEMA 11. ALTRES ÒRGANS

El Comitè Consultiu de la CECA i el Comitè Econòmic i Social. El Comitè de les Regions. El Banc Europeu d'Inversions (BEI). Els òrgans de la UEM.

TEMA 12. PROCÈS DE DECISIÓ A LA COMUNITAT EUROPEA: LES INSTITUCIONS EN FUNCIONAMENT

I. El procediment ordinari: a) La iniciativa de la Comissió. b) Consultes al Comitè Econòmic i Social i al Comitè de les Regions. c) La participació del Parlament Europeu: procediments de consulta, concertació, cooperació, dictamen conforme i codecisió. II. Els procediments específics: a) El procediment pressupostari. b) El procediment de conclusió de tractats. c) El procediment per a la PESC i la CAJI.

II. L'ORDENAMENT JURÍDIC COMUNITARI I EL SEU CONTROL JURISDICCIONAL

TEMA 13. DRET PRIMARI I DRET DERIVAT

Introducció a les fonts. El dret primari. El dret derivat: reglament, directiva i decisió. Altres actes de dret derivat. Els acords exteriors. Els principis generals del dret i la jurisprudència.

TEMA 14. EL DRET COMUNITARI I ELS ORDENAMENTS JURÍDICS DELS ESTATS MEMBRES

L'aplicabilitat directa i l'efecte directe del dret comunitari. La primacia i el problema dels drets fonamentals. L'aplicació per les institucions comunitàries i l'aplicació per les autoritats nacionals. Els problemes d'aplicació en els Estats territorialment complexos: el cas espanyol.

TEMA 15. EL CONTROL JUDICIAL

Les diferents funcions de les jurisdiccions internes i comunitàries. El paper "quasi-constitucional" del TJCE. Característiques del sistema de recursos. El control de les institucions: el recurs d'anul·lació, el recurs per inactivitat. El control dels Estats membres: el recurs d'incumpliment. La qüestió prejudicial i el seu paper.

BIBLIOGRAFIA

A) Obres generals:

- ABELLÀN HONRUBIA, V.; VILÀ COSTA, B. (dir): *Lecciones de Derecho Comunitario Europeo*, Ariel Derecho, Barcelona, 1995.
- ANDRÉS, P.; GONZALEZ, J.; FERNÁNDEZ, B., *Introducción al Derecho de la Unión Europea*, Eurolex, Madrid, 1996.
- ISAAC, G., *Manual de derecho comunitario general*, Ariel Derecho, Barcelona, 1995.
- GUTIERREZ ESPADA, C., *El sistema institucional de la Comunidad Europea*, Ed. Tecnos, Madrid, 1993.
- MANGAS MARTIN, A.; LIÑÁN NOGUERAS, D., *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, Madrid, McGraw-Hill, 1996.
- MUÑOZ MACHADO, S.: *La Unión europea y las mutaciones del Estado*, Alianza Universidad, Madrid, 1993.
- OREJA AGUIRRE, M.(dir): *El Tratado de Amsterdam. Análisis y comentarios*, McGraw-Hill, Madrid, 1998.

B) Textes:

- *Tratado de la Unión Europea y Tratados constitutivos de las Comunidades Europeas*, Tecnos, Madrid, 1996.

C) Pràctiques:

- ABELLÀN, V.; VILÀ, B.; PIÑOL, J., *Pràcticas de derecho comunitario*, Madrid, Tecnos, 1994.

D) Revistes especialitzades:

Per aquells aspectes més concrets de l'assignatura, es recomanen les següents revistes:

- Revista de Instituciones Europeas
- Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne
- Revue Trimestrielle de Droit Européen
- Cahiers de Droit Européen
- Common Market Law Review
- Rivista di Diritto Europeo

FUNCIONAMENT DEL CURS

Aquesta assignatura es dirigirà essencialment cap a un debat en el si de la classe i a la consulta dels documents oportuns aprofitant l'existència del Centre de Documentació Europea a l'U.A.B. Les classes combinaran els aspectes teòrics i pràctics incidint especialment en les qüestions actuals en el desenvolupament de la construcció europea.

Hi haurà un sistema d'avaluació continuada, que es basarà en l'assistència a classe i participació de l'alumne. L'avaluació de l'alumne consistirà en la realització de proves pràctiques al llarg del curs i d'un examen teòric final.